

Bedömargruppens bedömningar

Lärosäte Linköpings universitet	Huvudområde/examen Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnet svenska	ID-nr A-2021-02-5031
Bedömning av utvalda bedömningsområden		
<p>Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat Bedömning i den tidigare utvärderingen: Inte tillfredställande I den tidigare utvärderingen framgår följande av bedömargruppens yttrande:</p> <p>"Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat vara inte tillfredsställande.</p> <p>Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls inte. Det finns en stark ämnesdidaktisk anknytning och en ambition att integrera utbildningens olika delar, men de inledande kurserna präglas av en påfallande stofffrängsel. Bedömargruppen menar att lärosätet behöver fundera på nivån och den stora bredden som ska omfattas, och man måste hitta sätt för studenterna att fördjupa sina ämneskunskaper i svenska språket och litteraturvetenskap. Lärosätets svaghet är alltså balansen mellan ämnesdidaktik och ämneskunskaper och bedömargruppen rekommenderar därmed lärosätet att se över strukturen för inriktningen mot årskurs 7–9.</p> <p>Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls inte. I UVK uppfylls målet på grundläggande nivå eftersom det finns en progression i innehåll och examinationer i UVK och VFU som relateras till studentens ämnesstudier med avseende på fördjupad kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa metoder. För svenskämnet framgår att dock att fördjupningen inte sker. Det finns lärandemål från alla delkurser som stöttar vetenskaplighet men målet ska enligt lärosätet huvudsakligen komma till uttryck under de båda kurserna som omfattar självständigt arbete. Arbetena brister när det gäller fördjupad kunskap om vetenskapsteori eller kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och bedömargruppen rekommenderar att lärosätet förstärker moment inom ämnet svenska som ger kunskap om vetenskaplighet, ämnesteorier och färdighet i att tillämpa både ämnesspecifika och generella vetenskapliga metoder. Lärosätet säkerställer däremot den andra delen av målet, att visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen. Trots att UVK bidrar till måluppfyllelse anser bedömargruppen att bristerna inom inriktningen svenska är så omfattande att utbildningen i sin helhet inte möjliggör och säkerställer måluppfyllelse.</p> <p>Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Professionsanknytning är en av lärosätets styrkor för inriktningen svenska. Studenterna får successivt öva på att kritiskt och självständigt systematisera och reflektera. De exempel på lärandeaktiviteter och examination som är kopplade till det aktuella lärandemålet verkar, enligt bedömargruppen, hänga ihop på ett sätt som säkerställer måluppfyllelse. Det finns en klar bild i matrisform av hur lärandemål, aktiva verb och aktiviteter som stöder studenters</p>		

Datum
2021-04-20Reg.nr
411-00087-21

lärande och examination hänger ihop inom ramen för UVK och den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) samt i relation till studenternas ämnesstudier.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Målet examineras både inom ämnet och under VFU. Bedömargruppen ser lärosätets integrerade ämnesdidaktik som en styrka, men menar att den kan behöva balanseras. Vissa ämneskunskaper är avsedda för att ge studenterna djupare förståelse för ämnet, och allt varken kan eller bör omsättas i klassrumspraktik. På lärosätet är man medvetna om detta och ger också studenterna ett visst stöd genom att låta dem reflektera över vad som kan omsättas i praktiken. Bedömargruppen rekommenderar ändå lärosätet att i högre grad se över hur man kommunicerar sätt att omsätta kunskaper i handling. Måluppfyllelse säkerställs via progression mellan UVK, VFU och ämnesstudier, allmändidaktiska moment i UVK samt VFU.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Olika UVK-kurser innehåller examinationer och stöd till kommande VFU när det gäller specialpedagogik, elevers sociala relationer, gruppdynamik och grupprocesser, bedömning och dokumentation samt kamratbedömningar. Eftersom även VFU och ämne är integrerat tar lärosätet upp hur innehåll, lärandemål och examination i svenskämnet bidrar till måluppfyllelsen. Lärosätet visar hur man kopplar lärandemål till detta examensmål, och det är tydligt att studenterna får övning i att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten både inom ämnet och under ämnes-VFU:n.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls. Det sker via lärandemål för exempelvis värdegrundsfrågor, elevmångfald, forskningsetik, ledarskap, specialpedagogik och genomförandet av bedömningsprocesser. Lärosätet menar att ämnet i grunden utgår från att vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter ska säkerställas under utbildningen. Bedömargruppen anser att det framför allt är den sociala sidan av hållbarhet som berörs, och rekommenderar lärosätet att se om man kan omfatta även andra aspekter av hållbarhet i större utsträckning.

Jämställdhetsperspektivet är väl förankrat i lärarutbildningen, och detta område är ett tydligt exempel på att lärosätets samlade kompetens tas tillvara. Lärosätet arbetar med bland annat genomlysning av utbildningsplaner, kursplaner, litteraturlistor och normkritiska perspektiv. Det finns ett genomtänkt upplägg av undervisningen om jämställdhet och jämställdhetsaspekter behandlas explicit i föreläsningar och seminarier. Bedömargruppen rekommenderar att man inför lärandemål som på ett tydligare sätt omfattar jämställdhet, för att stärka studenternas förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i pedagogisk verksamhet inom det egna ämnet.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling sker via en kvalitets- och uppföljningsorganisation från övergripande universitetsnivå via programnivå och ned till institutions- och kursnivå, samt utifrån intressenter som lärare, VFU-handledare, studenter och alumner. Lärosätet har därmed rutiner för kvalitetsarbete på lärarutbildningen, vilka bedömargruppen uppfattar som tillräckliga, och resultat från kursvärderingar och annan uppföljning leder till åtgärder när det behövs. Samtidigt gör det nya utvärderingsverktyget att fler intressenter kan få återkoppling. Lärosätets kvarvaro ger inte indikationer på några oroväckande tendenser och det finns en organisation för att identifiera och stötta studenter i svårigheter. Studenter erbjuds bland annat vägledningssamtal, studentmentorer och individuella som syftar till att synliggöra studenternas väg genom utbildningen i syfte att få dem att genomföra utbildningen inom planerad studietid."

Uppföljning av bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat

Bedömning i uppföljningen: Tillfredsställande

Lärosätets analys av orsakerna till den ifrågasatta kvaliteten bedöms som tillfredställande och de åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen bedöms som rimliga och ändamålsenliga.

Sammantaget anser bedömarna att de vidtagna åtgärderna ger tillräckliga förutsättningar för att lärosätet ska kunna säkra hög kvalitet i utbildningen.

Bilaga 2

Lärosätets åtgärdsredovisning

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå

Uppföljning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå - åtgärdsredovisning

Lärosäte: [Linköpings universitet]

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnet: [Svenska]

Mallen för åtgärdsredovisning ska användas av lärosäten vars utbildningars kvalitet har blivit ifrågasatt i UKÄ:s utbildningsutvärdering. Mallen består av de bedömningsområden som ingår i en utbildningsutvärdering:

- **Förutsättningar**
- **Utformning, genomförande och resultat**
- **Studentperspektiv**
- **Arbetsliv och samverkan**

Mallen ska användas för de bedömningsområden som erhållit omdömet Inte tillfredsställande. Vilket eller vilka bedömningsområden som inte bedömts som tillfredsställande framgår av UKÄ:s beslut och bedömargruppens yttrande (se det samlade omdömet för examenstillståndet som inleder yttrandet). För de bedömningsområden som bedömts som tillfredsställande ska inte någon redovisning göras.

Processen för uppföljning finns beskriven i dokumentet *Vägledning för uppföljning av utbildningar med ifrågasatt kvalitet* (UKÄ 2018). För information om de bedömningsområden som ingår i utbildningsutvärdering, se *Vägledning för utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå* (UKÄ 2016, reviderad 2018). Ytterligare instruktioner följer nedan:

- Åtgärdsredovisningen indelas i enlighet med rubrikerna som framgår i mallen nedan. Eventuella underrubriker kan lärosätet fritt besluta om. Eftersom redovisningen endast ska omfatta de bedömningsområden som bedömts som Inte tillfredsställande kan rubrikerna för de Tillfredsställande bedömningsområdena tas bort.
- Varje bedömningsområde består av bedömningsgrunder och i vissa fall även mål. Lärosätet ombeds att endast fokusera på den bedömningsgrund/mål eller del av bedömningsgrund/mål som bedömts ha brister. Yttrandets olika delar, utbildningsvetenskaplig kärna och ämnes- och ämnesdidaktiska studier, är ett stöd i detta arbete. Lärosätet ombeds att först redovisa sin **analys** av bristerna och sedan en **redogörelse av de åtgärder** som genomförts i relation till bristerna. Eventuella bedömningsgrunder/mål eller delar av bedömningsgrunder/mål som inte bedömts ha brister behöver inte redogöras för.
- De åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen ska vara genomförda och ska beskrivas så att de kan relateras till utbildningens tidigare uppläggnings.

- Åtgärdsredovisningen ska kunna stå för sig själv, det vill säga den ska inte inkludera länkar. Nya eller reviderade kursplaner och utbildningsplaner laddas upp i UKÄ Direkt. Alla källor ska vara tillgängliga för bedömargruppen vid förfrågan.
- Om åtgärdsredovisningen relaterar till åtgärder som gäller lärar- eller handledarresurser ska tabell över personal fyllas i som bilaga till åtgärdsredovisningen. Tabellen omfattar i så fall all personal på utbildningen, men det ska framgå vilka ändringar som skett sedan utvärderingen genomfördes.
- Redovisningen för bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat ska inte överstiga 16 000 tecken (med blanksteg), exklusive mallens rubrik och inledande text. För övriga bedömningsområden gäller max 8 000 tecken (med blanksteg) per bedömningsområde, exklusive mallens rubrik och inledande text. Mallens formgivning och marginaler ska inte ändras.
- Åtgärdsredovisningen och eventuella bilagor laddas upp och registreras i UKÄ Direkt senast 2021-02-18. Se Användarmanual för UKÄ Direkt.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Redovisa analys av bristerna i utbildningen i relation till bedömningsområdet och redovisa åtgärder vidtagna för att avhjälpa bristerna. Analysera och redogör endast för åtgärder som relaterar till relevanta bedömningsgrunder eller delar av bedömningsgrunder. Tydliggör vad som är nytt i relation till tidigare självvärdering och vilka konkreta förändringar som har genomförts.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat innehåller följande

bedömningsgrunder:

Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse: Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas

Mål 1: visar sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl överblick över ämnesstudiernas huvudområde som fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete

Mål 2: visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen

Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga: Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas

Mål 3: visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik

Mål 4: visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Mål 5: visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling

Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt: Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas

Mål 6: visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling

Jämställdhet: Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling: Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination

följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling: Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätets redogörelse

I figur 1 sammanfattas LiUs analys av orsaker till de påtalade bristerna samt vilka åtgärder som vidtagits.

Figur 1 Analys av orsaker till påtalade brister och sammanfattning av vidtagna åtgärder

Analysen visade att det begränsade poängomfånget (A) för svenska inriktning åk 7-9 var en grundläggande orsak till brister avseende examensmål 1 och 2. Vidare bidrog kravet på ämnesdidaktisk inriktning i examensarbeten (B) till bristande ämnesteoretisk fördjupning vad gäller examensmål 1 samt bristerna i relation till examensmål 2. Slutligen bidrog placering av och innehåll i UVK-kursen i vetenskapsteori och metod (C) till brister avseende examensmål 2. I figuren sammanfattas de strukturförändringar (1,2a,2b) och kursspecifika förändringar som vidtagits för att åtgärda de påtalade bristerna och säkerställa måluppfyllelse av examensmål 1 och 2.

Figurens olika delar förklaras mer ingående nedan. Först analyseras orsaker till de påtalade bristerna för examensmål 1 och 2 var för sig. Därefter redovisas de åtgärder som vidtagits.

Påtalade brister i Kunskap och förståelse, examensmål 1

De brister som bedömargruppen påtalade gällande examensmål 1 var:

- En påfallande stoffträngsel i de inledande kurserna svenska 1-60 hp.
- Balansen mellan ämnesdidaktik och ämneskunskaper. En brist på fördjupning i ämneskunskaper i svenska språket och litteraturvetenskap påtalades.

Lärosätet ombads fundera på nivån och den stora bredden som ska omfattas och se över strukturen för inriktningen mot åk 7-9.

Analys av stofffrängsel och ämnesfördjupning

Likt bedömargruppen drar LiU slutsatsen att det begränsade poängomfånget för ämnesstudierna i svenska åk 7-9 utgör orsak till stofffrängsel och brist på ämnesfördjupning. LiU bedömer därför att poängomfånget för svenska åk 7-9 behöver utökas för att åtgärda de påtalade bristerna. Vidare visar LiU:s analys att den påtalade slagsidan mot ämnesdidaktisk fördjupning snarare än ämnesteoretisk fördjupning till viss del även grundas i utbildningsplanens krav på att examensarbetet ska ha en ämnesdidaktisk inriktning. LiU bedömer därför att detta krav bör mildras.

Påtalade brister i Kunskap och förståelse, examensmål 2

Bedömargruppen uttryckte att examensmål 2 i hög grad hanteras och examineras i UVK, samt att det finns lärandemål från samtliga delkurser i svenska som stöttar vetenskaplighet. De brister som bedömargruppen påtalade var dock:

- en avsaknad av fördjupning om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa metoder för svenskämnet. En brist när det gäller fördjupad kunskap om vetenskapsteori eller kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder påtalades framförallt i de självständiga arbetena.

Lärosätet rekommenderades att förstärka moment inom ämnet svenska som ger kunskap om vetenskaplighet, ämnesteori och färdighet i att tillämpa både ämnesspecifika och generella vetenskapliga metoder.

Analys av fördjupning inom vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa metoder

LiU bedömer att en av orsakerna till att bedömargruppen påtalade bristande fördjupning i de självständiga arbetena är att det första arbetet som också bidrar till måluppfyllelse, inte ingick i granskningen (se tidigare svar på delning). Utöver det bedömer LiU att det i huvudsak finns tre orsaker till bristande fördjupning i förhållande till examensmål 2:

Den första, och främsta, orsaken är att den ämnesteoretiska och ämnesmetodologiska fördjupning som sker i gymnasieinriktningen inte är möjlig för studenter i inriktningen mot åk 7-9 på grund av den lägre andelen hp.

Den andra orsaken är ämneslärarprogrammets krav på ämnesdidaktisk inriktning på examensarbetet. En del av bedömargruppens kritik avseende brist på ämnesfördjupning baserade sig på att studenterna använde sig av generella utbildningsvetenskapliga metoder snarare än ämnesrelaterade. Utbildningsplanen angav att examensarbetena ska ha en ämnesdidaktisk inriktning vilket kan tolkas snävt, d.v.s. att examensarbetena ska vara rent ämnesdidaktiska. Detta kan ha bidragit till brist på ämnesteoretisk fördjupning och ämnesspecifik metodtillämpning.

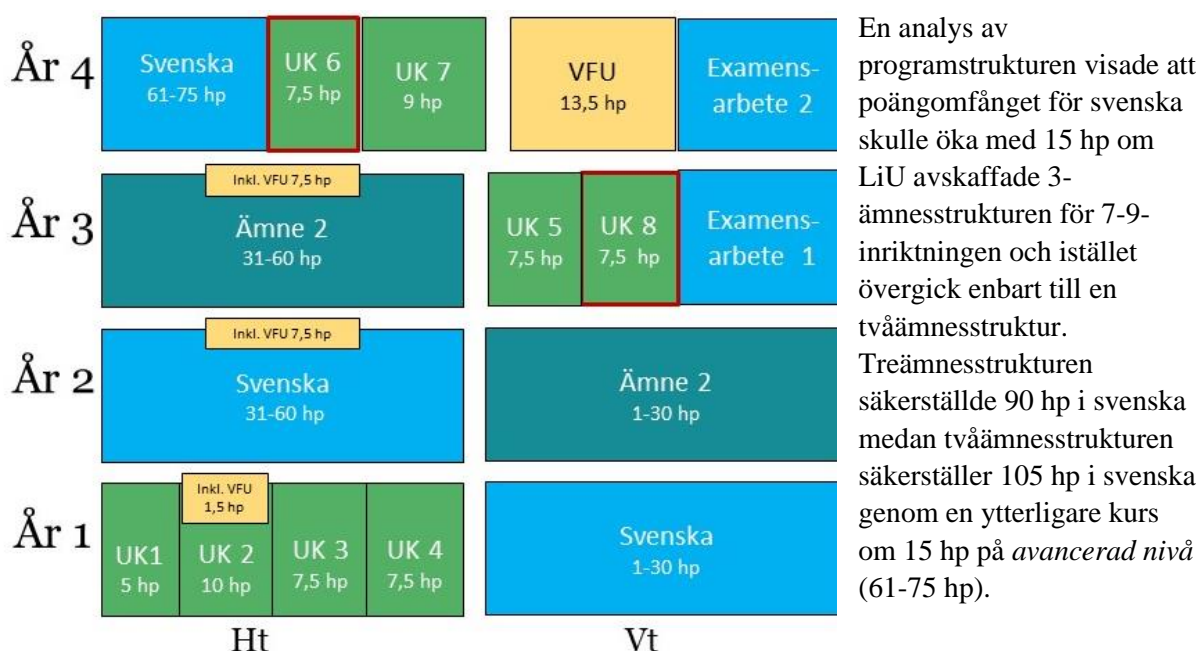
Den tredje orsaken är programmets struktur där studenterna inför självständigt arbete del 2 läser en UVK-kurs i vetenskapsteori och metod som fokuserar på generella utbildningsvetenskapliga metoder. Denna struktur medför att sådana metoder aktualiseras i större utsträckning än de ämnesspecifika inför del 2 av det självständiga arbetet.

Vidtagna åtgärder

Baserat på ovanstående analys konstaterade LiU att strukturen för 7-9-inriktningen behövde förändras för att öka poängomfånget i svenska och skapa en tydligare vetenskaplig progression.

Strukturförändringar i programmet: Utökat poängomfång (15 hp) för svenska

LiU har beslutat att ändra strukturen för Ämneslärarprogrammets 7-9-inriktning (SUV 200910, DNR LIU-2020-03084). Från ht 2021 antas studenter med inriktning åk 7-9 endast till tvåämneskombinationer om 240 hp (se figur 2 nedan), vilket har möjliggjort ett utökat obligatoriskt poängomfång för svenska med 15 hp.

Figur 2 Studiegången för Ämneslärarprogrammet 7-9 svenska vid LiU, fr.o.m. 2021

Den nya tvåämnesstruktur som tillämpas fr.o.m. ht 21 utökar därmed det obligatoriska poängomfånget för svenska och möjliggör att LiU kan behålla den pedagogiska modellen med ämnesintegrerad VFU och dess styrka med ämnesdidaktisk anknytning och integration av utbildningens olika delar.

Strukturförändringar i programmet: Progression i vetenskaplig skolning

Kursen "Vetenskapsteori och metod" (UK8 i figuren) har tidigare lagts (bytt plats med UK6) och föregår fr.o.m. ht 21 självständigt arbete del 1. Samtidigt har kursplanen i *Vetenskapsteori och metod* ändrats mot ett mer grundläggande vetenskapligt fokus. Tillsammans med självständigt arbete del 1 bildar kursen nu en generell vetenskaplig skolning på grundnivå. Flytten av *Vetenskapsteori och metod* innebär också att ämnesteoriska kurser på avancerad nivå föregår och förbereder studenten inför självständigt arbete del 2. Ämnena får härigenom större möjligheter att förbereda för och styra det andra självständiga arbetet mot mer ämnesspecifika teorier och metoder. Ämnet svenska har tillvaratagit denna möjlighet genom att föra in moment i 31-52,5 hp, samt 61-75 hp som fördjupar den vetenskapliga skolningen i ämnesteorier och ämnesspecifika metoder (se kursspecifika

förändringar nedan). För att tydliggöra bredden i examensarbetets karaktär och möjliggöra mer ämnesteoretisk fördjupning och metodtillämpning har utbildningsplanen reviderats så att den från 2021 anger att examensarbetena ska ha ”ämnesdidaktisk relevans” istället för ”ämnesdidaktisk inriktning”. Detta har också medfört ändringar i kursplanerna för självständigt arbete 1 och 2 i svenska (Dnr LiU-2021-00869).

Åtgärder på kursnivå i ämnet svenska för åk 7-9

De åtgärder som vidtagits i ämnet svenska med grund i det utökade poängomfånget på 15 hp åskådliggörs i figur 1 och beskrivs i mer detalj nedan.

Att studenter med tre ämnen enbart läste 60 hp ämneskurser i svenska medförde att svenskans mest centrala delar tvunget skulle rymmas inom de första två kurserna (1-60 hp inkl. VFU). Att alla studenter i svenska åk 7-9 nu läser enligt tvåämnesstrukturen innebär att svenskämnetts olika delar kan fördelas på 75 hp istället för 60 hp. Denna möjlighet har nyttjats för att flytta vissa moment i de inledande kurserna till senare kurser och därmed åtgärda stoffträngseln. Det har också medgivit införandet av nya moment som säkerställer fördjupade ämneskunskaper både i förhållande till examensmål 1 och 2. Nedanstående tabell sammanfattar dessa åtgärder som förklaras mer i detalj i efterföljande text.

Tabell 1 Vidtagna åtgärder på kursnivå i svenska med grund i det utökade poängomfånget

Åtgärder för:	SV 1-30 hp	SV 31-52,5 hp	SV 61-75 hp
Stoffträngsel	Fyra lärandemål har flyttats till senare kurser	Studiet av funktionell brukstextanalys har flyttats till SV 61-75 hp.	
Ämnesteoretisk fördjupning	Lärandemålen har reviderats för att vara tydligare och mer specifika avseende ämnesteori Fördjupning av de litteraturhistoriska delarna	Tillämpningar av ämnesteoretiska kunskaper genom fokus på skriftspråkliga strukturer, skrivdidaktik och elevtextanalys. Förändring i lärandemål och examination för att få mer fokus på kommunikationsteori, retorik och retoriska begrepp.	Fördjupning i analys med språkvetenskapliga/lingvistiska metoder Fördjupning i analys av multimodala texter Fördjupning i litteraturvetenskaplig ämnesteori
Stärkt vetenskaplig progression (nya moment)		Föreläsningar och seminarier om olika ämnesspecifika forskningsmetoder kopplade till språkvetenskap, litteraturvetenskap och svenskämnetts didaktik. Uppsats med fokus på ämnesspecifika vetenskapliga metoder och skrivande av vetenskaplig text.	Tillämpning av litteraturvetenskapliga och språkvetenskapliga analysmetoder i övnings- och examinationsuppgifter som förberedelse för examensarbete 2.

SV 1-30 hp har som syfte att ge de studerande grundläggande ämneskunskaper. I kursen behandlas språkets uppbyggnad och struktur, språklig variation och förändring, samt litteraturhistoria och litteraturvetenskap. Det ämnesteoretiska perspektivet relateras genomgående till svenskämnesdidaktiska frågor.

För att motverka stofffrängsel har fyra lärandemål flyttats fram till senare kurser. Det gäller ett lärandemål om barns och ungdomars språkutveckling, ett om ungdomslitteratur, ett om litteraturens förutsättningar samt ett om analoga och digitala presentationsformer. Genom att flytta ungdomslitteraturen till fortsättningskursen 31-52,5 hp frigörs utrymme för fördjupning i litteraturhistoria och litteraturteori i SV 1-30 hp. Därtill har det didaktiska lärandemålet om att förklara lärarens ansvar för språkriktighet ersatts av lärandemålet ”diskutera hur språk- och litteraturvetenskapliga kunskaper kan tillämpas i undervisning”. Genom att synliggöra såväl språk- som litteraturdidaktiska aspekter på ämnesteori i ett specifikt lärandemål, åstadkoms en bättre balans mellan ämnesteori och ämnesdidaktik. För att ytterligare förstärka ämnesteoretiska aspekter har lärandemålen reviderats för att vara tydligare och mer specifika avseende ämnesteori. Lärandemålen som rör grammatik har reviderats, genom ett tillägg av en skrivning om ljudstruktur, för att tydligare spegla innehållet i kursen. Lärandemålen i språkhistoria och språksociologi har omformulerats för att ge kursen en tydligare sammanhållen inriktning mot språklig variation och förändring.

SV 31-52,5 hp har både en ämnesdidaktisk och en ämnesteoretisk inriktning. I kursen fördjupas litteratur- och språkvetenskapliga perspektiv, i relation till svenskämnes didaktik. Kursen är indelad i tre delkurser och har genomgått omfattande revideringar.

Den stofffrängsel som lyfts fram i granskningen bedöms i SV 31-52,5 hp främst ha förekommit i den första av de tre delkurserna. Det förhållandevis omfattande studiet av funktionell brukstextanalys har därför flyttats till SV 61-75 hp. Delkurs 2 fokuserar litteraturvetenskapliga och litteraturdidaktiska perspektiv på tolkning, förståelse och analys av skönlitterära texter. I denna delkurs föreligger inte stofffrängsel på samma sätt, varför den inte har genomgått några större förändringar med avseende på lärandemål, förutom att ungdomslitteraturdelen från SV 1-30 hp har flyttats hit. Det innebär i praktiken att de skönlitterära texter som behandlas i föreläsningar och seminarier i denna delkurs företrädesvis är ungdomslitteratur.

För att åtgärda bristen på balans mellan ämnesteori och ämnesdidaktik och öka den ämnesteoretiska fördjupningen har följande åtgärder vidtagits:

Delkurs 1 har riktats in tydligare mot tillämpningar av ämnesteoretiska kunskaper genom fokus på skriftspråkliga strukturer, skrivdidaktik och elevtextanalys. Delkurs 3 har genomgått mer omfattande revideringar. För att förstärka ämnesteoretiska aspekter läggs större fokus på kommunikationsteori, retorik och retoriska begrepp. Lärandemålet ”redogöra för grunderna i den retoriska processen” examineras med en skriftlig salstentamen med fokus på retoriska begrepp, samt genom analys av muntliga presentationer. Den retoriska processen tillämpas också i vetenskapligt skrivande genom införandet av en mindre uppsats, vilken ersätter två mindre skriftliga uppgifter. Införandet av uppsatsskrivande i delkurs 3 relaterar också till en annan aspekt på granskningen, nämligen hur lärosätet säkerställer studenternas vetenskapliga progression. Syftet med detta moment är att öka

studenternas kunskap om ämne-teori och ämnesspecifika vetenskapliga metoder. Studenterna får möjlighet att uppöva sin förmåga att formulera en ämnesrelevant problemställning och att skriva vetenskaplig text. I föreläsningar och seminarier behandlas några olika ämnesspecifika metoder kopplade till språkvetenskap, litteraturvetenskap och svenskämnets didaktik. Uppsatserna ska också presenteras muntligt. Därigenom möter studenterna relativt tidigt i utbildningen ett vetenskapsområde som de sedan fördjupar i SV 61-75 hp och i examensarbetena.

SV 61-75 hp har i och med strukturförändringen blivit obligatorisk för alla studenter i svenska åk 7-9. Kursen fokuserar på teorier om textanalys, ur ett språkvetenskapligt och litteraturvetenskapligt perspektiv, samtidigt som svenskämnets didaktiska progression säkerställs genom att teorierna diskuteras i relation till svenskundervisning i åk 7-9. I kursen fördjupas den språkvetenskapliga ämne-teorin genom studier i funktionell brukstextanalys och kritisk granskning av en variation av genrer och texttyper, moment som tidigare återfanns i mer övergripande form i SV 31-52,5 hp. I kursen analyseras även multimodala texter. Litteraturvetenskaplig ämne-teori fördjupas genom studier av litteraturvetenskapliga teorier och tillämpning av dessa i analys av skönlitterära texter. Kursen behandlar litteraturvetenskapliga och språkvetenskapliga analysmetoder som ett led i den vetenskapliga progressionen. Genom att studenterna själva ska tillämpa metoderna i övnings- och examinationsuppgifter bereds de möjlighet att i mindre skala prova ämnesrelaterade forskningsmetoder, vilket utgör en förberedelse för examensarbete 2.

Sammanfattning av åtgärderna och hur de svarar upp mot bristerna

Ovanstående beskrivning visar att lärosätet vidtagit åtgärder för att:

- 1) *Öka poängomfånget i svenska* och härigenom säkerställa minskad stofffrängsel i de inledande kurserna och ämne-teoretisk fördjupning.
Kurserna bygger vidare på varandra i en tydlig progression. I SV 1-30 hp läggs den ämne-teoretiska grunden genom studier av språk- och litteraturvetenskap, integrerat med ämnesdidaktik. I nästa steg fördjupas och tillämpas de ämne-teoretiska och ämnesdidaktiska kunskaperna på olika sätt, genom kurserna SV 31-52,5 hp, VFU och examensarbete 1. Den avslutande kursen (SV 61-75 hp, avancerad nivå) tillsammans med avslutande VFU och Examensarbete 2 innebär ytterligare fördjupning, kritisk granskning och självständighet i förhållande till forskning och utvecklingsarbete. Härigenom säkerställs att samtliga studenter med inriktning mot arbete i åk 7-9 uppnår examensmål 1 och 2.
- 2) *Förstärka den vetenskapliga progressionen* genom att tidigarelägga UVK-kursen Vetenskapsteori och metod och härigenom säkerställa en *generell vetenskaplig skolning tidigt i utbildningen* som sedan *fördjupas med fokus på ämnesspecifika metoder* i ämneskurserna som nu övertar ansvaret för att introducera studenterna i examensarbete del 2. Den ämne-teoretiska fördjupningen av examensarbetet stärks även genom att examensarbetets fokus har breddats från att vara ämnesdidaktiskt *inriktade* till att ha ämnesdidaktisk *relevans*.

Genom ovanstående åtgärder har LiU markant stärkt den ämne-teoretiska fördjupningen. Samtidigt har lärosätet lagt sig vinn om att bibehålla det som anges som dess styrka, nämligen det genomgående ämnesdidaktiska förhållningssättet till ämnet svenska.